

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลของการเปลี่ยนแปลงวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งภายใต้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ของกำนันต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวชนพร เหมแก้ว

ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ อาจารย์ ดร.ไพลิน ภูจินาพันธุ์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อดี และข้อด้อยของรูปแบบการเลือกกำนันภายหลังการเปลี่ยนแปลงวิธีการและกระบวนการเลือกกำนันตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2551 รวมทั้งศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงกระบวนการและวิธีการเลือกกำนันที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อเสนอแนะวิธีการและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการเลือกผู้นำในระดับท้องถิ่น โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชาชนอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 395 คน และใช้แบบสัมภาษณ์และวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 10 และกำนันจำนวน 5 คน ผลการศึกษาพบว่า

ข้อดีและข้อด้อยของรูปแบบการเลือกกำนันภายหลังการเปลี่ยนแปลงวิธีการและกระบวนการเลือกกำนันตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2551 จากผลการสัมภาษณ์กำนันผู้ใหญ่บ้าน พบว่า ข้อดีคือ เป็นการประหยัดงบประมาณแผ่นดิน มีขั้นตอนการคัดเลือกที่รวดเร็ว และช่วยป้องกันความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนในตำบล ข้อด้อย คือ ประชาชนไม่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกกำนัน การคัดเลือกกำนันกระทำในทางลับ ไม่มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนติดตามตรวจสอบและง่ายต่อการซื้อสิทธิขายเสียงได้

ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนภายหลังการคัดเลือกกำนัน ตามผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 (ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2551) พบว่า ประชาชนร้อยละ 68.9 มีส่วนร่วมในการติดตามผลงานในการพัฒนาชุมชนของกำนัน และประชาชนให้ความสนใจ ติดตามข้อมูลข่าวสารการคัดเลือกกำนัน รวมทั้งสังเกตการณ์พฤติกรรมการทำงานของกำนัน ขณะเดียวกัน

ผู้วิจัยพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้มีส่วนร่วมทั้งในการตรวจสอบการทำงานของกำนัน และไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนด สนับสนุน และช่วยเหลือด้านงบประมาณในการพัฒนาชุมชน

นอกจากนี้การศึกษาพบว่าการเปลี่ยนแปลงกระบวนการและวิธีการเลือกกำนันมีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในอำเภอสันป่าตอง โดยเฉพาะการกำหนด วาระการดำรงตำแหน่งของกำนันจนเกษียณอายุ 60 ปี เป็นการปิดกั้นโอกาสของประชาชนผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการเป็นตัวแทนของประชาชน หรือผู้ที่ต้องการเข้ามาทำงานเพื่อท้องถิ่น และโดยเฉพาะในกระบวนการคัดเลือกกำนัน ถูกกำหนดให้กระทำในที่ลับซึ่งถือเป็นการปกปิดข้อมูลและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้ทั้งที่กำนันถือเป็นผู้นำระดับท้องถิ่นที่สำคัญ ซึ่งถือเป็นการลิดรอนสิทธิตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชน

สำหรับวิธีการและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการเลือกผู้นำในระดับท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณา ปรับปรุง และ ทบทวนการเลือกกำนันตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 โดยให้ประชาชนมีสิทธิในการเลือกกำนันของตนเอง เพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่เป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย ตลอดจนมีการทำความเข้าใจร่วมกับประชาชนอย่างทั่วถึงในการเลือกกำนัน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นและรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกกำนัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title	The Impact of Accessing to Sub-district Headman Position Under the Provincial Affairs Law (Number 11) of B.E. 2551 on People's Participation in Sanpatong District, Chiang Mai Province
Author	Miss Thanaporn Hamekaew
Degree	Master of Arts (Political Science)
Independent Study Advisor	Lecturer Dr.Pailin Phujeenaphan

ABSTRACT

The objectives of this research were to study and analyze the advantages and disadvantages of sub-district headman election format after the change in method and process of sub-district headman election under the Provincial Affairs Law (Number 11) of B.E. 2551; to investigate the impacts of the change in method and process of sub-district headman election format on people's participation in Sanpatong District, Chiang Mai Province; and to suggest methods and approaches in promoting people's participation in response to the change of the local leader election. Data were collected through questionnaires from 395 people from Sanpatong District, Chiang Mai Province and through interview schedules and in-depth interviews from 10 village headmen and 5 sub-district headmen. Findings indicated that:

According to the interview with village and sub-district headmen, it was found that the advantages of sub-district headman election format after the change in method and process of sub-district headman election format under the Provincial Affairs Law (Number 11) of B.E. 2551 were the saving of the country's fiscal budget; the rapid election process; and the prevention of conflicts that could be able to happen in the sub-district. However, there were some disadvantages. To clarify, people were not able to elect the sub-district headman. The sub-district headman election was the secret ballot obstructing the opportunity for people to follow and inspect. It was also easeful for vote buying.

With regard to people's participation after the sub-district headman election under the Provincial Affairs Law of B.E. 2457 (Number 11, B.E. 2551), it showed that 68.9 % took part in following the sub-district headman's performance in terms of community development. People

also paid attention to keep up with the information on sub-district headman election and observed the sub-district headman's work behavior. On the contrary, the researcher found that most of the people did not participate both in inspecting the sub-district headman's work and in setting, supporting and assisting for budget in the community development.

Additionally, the study pointed out that the change in method and process of sub-district headman election affecting people's participation in Sanpatong District. Particularly the setting of sub-district headman positioning period until 60 years old obstructed the opportunity of people who were competent to be people's representatives or people who wanted to work for the locality. The sub-district headman election was secretly voted resulting to the information concealment and the obstruction of people's opportunity to be aware even though the sub-district headman was the important local leader. For that reason, it deprived people's right in compliance with the democracy system.

In views of methods and approaches in promoting people's participation in response to the change of the local leader election, associated organizations should consider in revising and reviewing sub-district headman election due to the Provincial Affairs Law (Number 11) of B.E. 2551 by allowing voters to vote for their sub-district headman. This was to develop people's participation in concrete and in line with the democracy system principle. Besides, the cognitive understanding in sub-district headman election should be demonstrated to people extensively in order to open an opportunity for people to express their opinions and to perceive information about sub-district headman election.